



crkva u svijetu

godina IX • broj 2 • split • 1974

GODINA POMIRENJA I OBRAĆENJA

(Anno Domini 1975)

Živan Bezić

Kad čitava Crkva u svijetu, u svim svojim udovima, doživljuje radost svete jubilarne godine, ne može ostati po strani ni naša »Crkva u svijetu«. I mi se želimo uklopiti u blagotvorni tok ove »godine milosti«.

Proslava jubilarnih godina je za našu Crkvu dokaz njezine drevne vitalnosti. Korijeni svetih godina leže naime u pradavnoj ustanovi starozavjetnih »jubileja« (Lev. gl. 25 i 27, Brojevi 36, Iz. 61 i td.) Starim Židovima je svaka sedma godina bila sveta (annum sabbaticum), a pogotovo ona koja je stizala nakon ciklusa od 7 x 7 takvih godina, dakle pedeseta. Ona se je naviještala jekom možnate trube (»jobel«) i veoma svečano slavila među pukom. Pored liturgijskih svečanosti i obreda bit jubilarne godine se je sastojala u njezinu socijalno-humanom značenju: opraštanju dugova, vraćanju zemlje prvobitnim vlasnicima (tj. sirotinji) i oslobađanju robova. Ljudi su se tako izmirivali s Bogom i među sobom.

Mladica što je u Novom Savezu niknula iz korijena Jesejeva, davno obećani Mesija prenio je na svoju osobu i vrijeme iščekivanja starozavjetnih jubileja u svom glasovitom govoru u nazaretskoj sinagogi (kad su ga ono htjeli strmoglaviti s litice, Lk 4, 14—30). Krist je sebi postavio u zadatak »praedicare annum Domini acceptum« (Lk 4, 19) i tako presadio jubilarnu ustanovu na tlo Novoga zavjeta. No, kako je On produhovio čitavi Stari zavjet, tako je dao novo, dublje i duhovnije značenje svetim vremenima. Kristova era je povratak duhovnih dobara čovjeku i ujedno povratak čovjeka duhovnim dobrima.

Na taj način nas nedavno proglašena sveta godina povezuje s počecima naše vjere: s oslobođenjem izabranoga naroda od svih zemaljskih robo-

vanja (exodus) i s dolaskom Mesije koji nas ima osloboditi od svakoga duhovnog ropstva (redemptio). I Stari i Novi savez je dolazio do svoje kulminantne točke upravo u jubilarnim periodima povijesti spasenja.

U susljednom slavljenju svetih jubileja Narod Božji nije nikada zaboravio svoju slavnu prošlost, ali ni odgovornost za budućnost. I vrijeme održavanja crkvenih sabora je zapravo značilo jubilarno svečevanje (makar i ne bilo u kronološkim razmacima) Kristova otkupiteljskog djela kao i preuzimanje obaveza za buduće zadatke Crkve. Je li slučaj da se ovaj jubilej slavi upravo 10 godina poslije završetka II. vatikanskog sabora? Zar nije osobiti znak dobrohotne Providnosti da nam je prva godina slavljenja ovog jubileja donijela novi *obred pomirenja*? Tako je sakramenat pomirenja i pokore doživio svoju obnovu baš u godini pomirenja.

Rimska sinoda, koja će se održati ove jeseni, u osvit jubilarne godine, uzela je za svoju glavnu temu problem evangelizacije. A zar je moguća uspješna evangelizacija bez prethodnog izmirenja među svim kršćanima? »Po tome će svijet upoznati da ste moji učenici ako se budete ljubili međusobno« ...

Katolička crkva je uvijek nastojala biti suvremena i u svojim jubilejima i u svim svojim ostalim pastoralnim brigama. Ustanova jubileja odgovara i današnjim potrebama Crkve i svega čovječanstva. Svijet se sekularizira i ateizira galopirajućom brzinom zaboravljajući na svoga Stvoritelja. Potrebno je da ga se od vremena do vremena podsjeti na njegovu vezu sa svetim Prapočetkom. I mnogi vjernici su se uljuljali u »slatki život« sekularizirane i hedonizirane okoline, pa su im potrebiti jubilarni »potresi«, ne bi li ih probudili iz neodgovornog drjemeža. Čak i čitava Crkva, kao zajednica, može se zaplesti u kućine institucionalnih i zemaljskih interesa. Kako li joj dobro dođe jedna sveta godina da je prodrma i nanovo suoči s njezinom prvotnom svrhom!

Stoga nam je ovaj jubilej dobrodošao kao izvanredni ispit savjesti. Najprije za svakog pojedinca, a onda i za čitavu crkvenu obitelj, za cijeli Narod Božji. To će biti vrijeme preispitivanja dosadašnjega našeg kršćanskog vladanja. Vrijeme sabiranja rezultata, pozitivnih i negativnih. Kratka 10-godišnja bilanca pokoncilskog života Crkve. Gdje smo i na čemu smo? Što smo ostvarili od onih lijepih koncilskih snova? Koliko je svijet, tj. koliko smo u prvom redu mi sami, postali bolji poslije Sabora?

Providencijalna je zamisao sv. Oca da jubilejski zanos počne s baze, iz mjesnih crkava. Razgibani udovi tijela će dovesti svježu krv i u samu glavu. Koncentričnim aktiviranjem svih perifernih crkvenih krugova bit će zagnijana centralna os Crkve. Poznato je da nijedna reforma ne može biti plodonosna ako se ne ostvari »in capite et in membris«. Međusobnim natjecanjem u duhovnom preporodu lokalnih crkava stvorit će se preduvjeti općeg i temeljitog preobražaja cijelog Otajstvenog tijela, u svim njegovim vidljivim dimenzijama.

Raduje nas što je Pavao VI. ovom velikom jubilarnom zamahu povjerio kao glavnu zadaću — *p o m i r e n j e*. Ona je u potpunom skladu s iskonskim ciljem »jubileja«: oprostenje, oslobođenje i povraćanje tuđega. Po-

mirenje se može ostvariti tek nakon ispravljanja svih nepravdi sa strane grješnika i opraštanja sa strane uvrijeđenoga. Ono znači ukidanje ratnog stanja među zavađenima, izmirenje, uklanjanje nepravdi, dokidanje svađa, prestanak mržnje i uspostava bratske ljubavi.

Kad nam je pomirenje bilo potrebnije nego danas? Kad je bilo više nemira u dušama, u zajednicama, među narodima i svijetu uopće? Kao ozebao sunca mi trebamo mira.

Najprije s Bogom! Iako nas je Krist svojim patničkim posredstvom pomirio s Ocem (redemptio objectiva), još se svi nismo i osobno uključili u taj Novi savez mira i ljubavi (redemptio subjectiva). Još njegova krv nije oprala sve pojedine savjesti. Još grijeh kraljuje svijetom. Još otac laži drži daleko od Boga milijarde ljudi. Još mi isti — tzv. vjernici, kršćani, katolici — svaki dan počinjamo nove nepravde, individualna i kolektivna zlodjela.

Zatim pomirenje s braćom! U samoj Crkvi i izvan nje. Kakvi su naši odnosi u krugu vlastite obitelji, susjedstva, radnog mjesta? Možda klečimo na istoj klupi u crkvi, a na ulici se ne pozdravljamo? Čemu vodi stvaranje tabora unutar iste crkvene obitelji? Kad ćemo zaboraviti na svoje sitne egoističke interese, a uzeti srcu opći napredak kraljevstva Božjega? A kad ćemo se napokon izmiriti s našom »odijeljenom braćom«, s kojima nas povezuje ista vjera i nada?

Oklijevamo li se izmiriti i s vremenom u kojem živimo, kulturom u kojoj smo odgojeni i društvom kojim smo okruženi? Hoće li naša Crkva uvijek ostati u ratnom stanju sa svijetom? Što smo doprinijeli za izmirenje među ideologijama, blokovima, narodima, rasama i klasama? Što poduzimamo za ostvarenje pravednog mira u svijetu? Zar nije u prvom redu naša (kršćanska!) sramota što se, nakon dva milenija kršćanstva, još uvijek na našem planetu proljeva bratska krv?

Napokon ne bismo smjeli zaboraviti i na pomirenje sa samim sobom, tj. sa svojom savješću. Dok to ne postignemo neće biti mira ni na ostalim frontama, prema Bogu i braći. Dok smo u sebi rastrgani, razapeti između dobra i zla, kukavice u borbi između nižeg i višeg ja u sebi, nismo u stanju da tvorimo mir ni oko sebe. Lažni kompromisi s nižim čovjekom u nama dovode do nepodnosive shizofrenije u duši, do otuđenja i ludila. »Non est pax impiis«, davno je napisano.

Međutim, ne smijemo smetnuti s uma nešto bitno: pomirenja nema bez nutarnjeg obraćenja. Svako pomirenje koje nije niklo u obraćenom srcu obični je bluff. Ako želimo da izmirenje bude stvarno i trajno, ono se mora temeljiti na iskrenom kajanju za počinjene krivice i propuste. »Bez kajanja nema oprosnika«, rekao je pjesnik, a mi možemo nadodati: ni pomirnika!

Kajanje za učinjena zla upućuje na odluku popravka, preoblikovanje i promjenu mišljenja i vladanja. Zahtjeva i priznanje krivnje te spremnost da se pruži zadovoljština oštećenome. Dakle pokorničko raspoloženje. Pomirenje je zapravo pokornički čin.

Poštena težnja za pomirenjem već je početak pravog obraćanja. No na tome ne smije sve ostati. Ono se razvija u puno preobraženje duha, u temeljitu reviziju starih — nemir stvarajućih — stajališta, u radikalnu promjenu života. Ako obraćenje nije doista životni obrat i obnova, meta-noja, onda je samo prazna riječ i neće dovesti ni do kakva pomirenja.

Daj Bože da na kraju ove svete godine budemo mogli ustanoviti s Apostolom kako smo »svukli staroga čovjeka s njegovim djelima, a obukli novoga . . . prema slici onoga koji ga je stvorio« (Kol 3, 10)!

I neka taj preobražaj u miru bude pratilac ne samo ove jubilarne godine, već nek ostane kao trajni plod — kao jedna nova era dobrote, svetosti i mira!

Split, na Veliki Petak 1974.